

Koeheide natuurlijk

Katern van Natuurpunt VIJL en Leuven

De Koeheide is een gebied op de grens van Bertem, Herent en Leuven met prachtige holle wegen, houtkanten, grote percelen permanent grasland en kleine akkers. Het ligt gekneld tussen de Tervuurse Steenweg en de E343. In het noorden sluit het gebied aan bij het Bertembos. In het westen loopt het over in het Bertembosveld. Het gebied vormt de overgang van het Brabants Leemplateau in het zuiden naar de Hagelandse Heuvelstreek in het oosten. De Koeheide draagt dan ook de

kenmerken van beide streken: het reliëf wordt in grote mate bepaald door de Diestiaanformaties in de ondergrond die verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van de Hagelandse Heuvels, terwijl de bodems werden gevormd door de lössafzettingen van latere datum.

De warme zuidhellingen van dit reliëfrijke gebied, de hoge dichtheid aan kleine landschapselementen en de deels nog aanwezige soortenrijkdom verraden de enorme mogelijkheden voor het natuurbehoud. In de kleine landschapselementen als holle wegen en houtkanten vind je sleedoorn, haagbeuk, hondsroos en meidoorn. De grote dichtheid aan kleine landschapselementen maakt het gebied ook aantrekkelijk voor allerlei diersoorten zoals de vrij zeldzame sleedoornpage. Ook de in Vlaanderen bijna uitgestorven grauwe klauwier is al enkele malen opgemerkt en broedverdacht geweest in de Koeheide.

In de nazomer van 2003 werd de levendbarende hagedis een vijftal keren gezien op de Koeheide op de zuidhellingen van de Heiberg. Telkens ging het om zonnende dieren op de weidepalen. Er werden

Voorwoord

Op 13 september 2009 organiseren de plaatselijke afdelingen van Natuurpunt VIJL: Bertem en Natuurpunt Leuven weer een **Koeheidedag**.

Graag laten we bezoekers van heinde en ver kennis maken met de Koeheide en al haar pracht en verborgen schatten op gebied van fauna en flora.

De hele **Koeheidedag** lang zijn er allerlei activiteiten, wandelingen, demonstraties natuurbeheer, schapen drijven, ...voorzien.

De vrijwilligers van de Koeheideploeg tonen je graag één en ander. Wij zijn echter ook benieuwd hoe de Koeheide gezien wordt door schilders, tekenaars, aquarellisten,...

Graag nodigen we je uit om je creatieve schoenen aan te trekken en deel te nemen aan de **'Koeheide in de Verf' schilderwedstrijd**.

Op de **Koeheidedag van 13 september** willen we graag de Koeheide tonen zoals ze gezien wordt door schilders, tekenaars jong en oud.

Wij nodigen je uit om in de komende maanden de Koeheide op papier en canvas te zetten. Teken, schilderen, aquarellen, plakaatverf, houtskool... alle thema's, technieken en formaten zijn toegelaten.

Je kan je werk inleveren tot 7 september. Op de **Koeheidedag** tonen we alle ingezonden werken op de Koeheide zelf en geven we ook een mooie prijs aan de winnaars van deze **'Koeheide in de Verf' wedstrijd**.

Natuurtekenaar Herwig Blockx, schilder/tekenaar Leo Fabri en kunstenaar Ilse Derden zullen de werken beoordelen en verschillende winnaars per leeftijd aanduiden.

Eddy Macquoy
conservator Koeheide

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis is een bijzonder reptiel. Net zoals de hazelworm (ook op de Koeheide aanwezig), de adder en de gladde slang (ooit op de Koeheide geweest) is het een (ei-) levendbarende soort. Dit wil zeggen dat de jongen zich binnen het ei in de moeder ontwikkelen. De drachtige vrouwtjes zonnen daarom geregeld om de eieren op temperatuur te houden. Als het vrouwtje haar eieren legt, sluipen daar vrijwel onmiddellijk kleine hagedissen uit. Dat gebeurt in de zomer. Andere reptielen leggen hun eieren op warme of vochtige plaatsen en laten de eieren aan hun lot over. Zij moeten het hebben van zonnewarmte of omgevingswarmte.

Tijdens de zomermaanden kunnen de dieren vrij territoriaal zijn. Midden oktober worden de winterkwartieren opgezocht, een eind verwijderd van de zomerjaagplaatsen. Vaak wordt er dan in groep overwinterd. Hagedissen zijn na een jaar of 2 geslachtsrijp en kunnen tussen 5 en 10 jaar oud worden.

zeker 5 verschillende exemplaren waargenomen. Dat bleek alweer een kleine 15 jaar geleden te zijn. Op de eerste warme zondag in mei 2004 werd er weer een exemplaar gezien op dezelfde plek. In de loop van de zomer en herfst werden er waarnemingen gedaan met soms 8 dieren tegelijkertijd. De eerste waarneming van 2005 gebeurde al begin april. De daaropvolgende dagen werden veel waarnemingen gedaan tot 6 stuks tegelijkertijd. In die zomer werd het recordaantal van 15 individuen genoteerd en waren 3 duidelijke populaties te vinden.

De eerste waarneming van 2006 was op 23 april en er werden meteen 5 stuks gezien. Op 11 mei zag men 9 exemplaren. In 2006 telden we reeds 4 duidelijke groepen in het gebied.

Grote Reedelle

De eerste waarneming van 2009 gebeurde al vroeg in maart. Op sommige plekken groeide de populatie flink aan en gelijktijdige waarnemingen van 15 exemplaren worden vaak gemeld door enthousiaste wandelaars. Verspreid over de Koeheide kunnen we nu een 6-tal populaties levendbarende hagedis terugvinden.

Holle wegen snijden zowel in de lengte als in de diepte door het landschap en vormen er bijzondere biotopen. Zoals op vele plaatsen in het Dijleland wordt niet alleen de dikkere leemlaag doorsneden maar ook grondlagen uit de formaties van Diest, Sint-Huibrechts Herne en Lede, elk met hun eigen karakteristieken. In de bermen van de diepere holle wegen van de Koeheide dagzomen deze grondlagen. Zo is er bij de splitsing van de Grote Reedelle op de Heiberg duidelijk zandsteen onder de leemlaag te vinden. Boven op de Heiberg komen deze stenen aan de oppervlakte. De verschillen in samenstelling van de bodem en flanken van de holle wegen zorgen voor een diverse plantengroei en dito insecten- en dierenleven. Op zandige percelen zijn relictten van heischrale graslanden te vinden

Deze **heischrale graslanden** herbergen gewone vleugeltjesbloem, kattendoorn, agrimonie, echte guldenroede, tormen-til, geel walsto, brem en struikheide...

Voorop gebied van flora werden er een aantal spectaculaire ontdekkingen gedaan.

Zo konden we de hele zomer 2007 genieten van de prachtige zandblauwtjes (*Jasione montana*) op de helling, waar 2 jaar geleden Amerikaanse vogelkers werd gekapt. Het zandblauwtje mag dan een courante verschijning zijn op de Kempense zandgronden, hier in de streek is deze eerder zeldzaam. De kapwerkzaamheden hebben dus hun nut bewezen want naast zandblauwtjes kregen we massale kieming van jonge bremstruikjes (*Cytisus scoparius*) en van boskruiskruid (*Senecio sylvaticus*) op halfbeschaduwde plaatsen. Verder werden er nog liggend hertshooi (*Hypericum humifusum*) en enkele plantjes Echt duizendguldenkruid (*Centaurea erythraea*) gevonden. Met de komst van deze planten op de hellingen van de Kleine Heiberg profiteren er ook allerlei insecten zoals hommels, bijen en vlinders van deze nieuwe situatie. Zo zorgen zij voor meer biodiversiteit op de Koeheide. Het betekent dat de groeiplaats terug klaar is voor een complex samenleven van vele planten en dieren. Natuurpunt probeert met het beheer gewoon gunstige voorwaarden te scheppen, de natuur doet zelf wel de rest.

Op een akkerrand werd deze nazomer de akkerleeuwenbek (*Misopates orontium*) ontdekt.

Ook de zeldzame akkerandoorn (*Stachys arvensis*) werd in het gebied gevonden. Verder is het dicht haviksruid (*Hieracium lachenalii*) een vermeldenswaardige soort.

En het hoeft waarschijnlijk niet meer gezegd te worden: deze zomer konden we met zijn allen genieten van de massale bloei van rapunzelklokjes (*Campanula rapunculus*) en grasklokjes (*Campanula rotundifolia*).

De graslanden van de Koeheide hebben echter nog een schat aan boord.

Begin november 2004 vonden we op de graslanden van de Koeheide maar liefst 9 soorten van een bijzondere familie paddenstoelen: de wasplaten.

De soorten die we vonden waren: gele wasplaat, slijmwasplaat, vuurzwammetje, weidewasplaat, papegaaizwammetje, sneeuwzwammetje, grauwe wasplaat, elfenwasplaat en zwartwordende wasplaat. Wasplaten zijn plaatjes-zwammen met dikke, wasachtige lamellen aan de onderkant van de hoed. Veel wasplaten hebben vrij grote vruchtlichamen met heldere kleuren in alle nuances van rood, oranje en geel. Het zijn wortelsaprophyten op grassen. Dat wil zeggen dat deze soorten zich voeden met de afgestorven wortels van grassen.

Ze worden ook wel de orchideeën onder de paddenstoelen genoemd. Dat heeft te maken met hun opvallende mooie en kleurrijke verschijning maar ook met hun verbondenheid aan oude, onverstoorde schrale graslanden. De verschillende hellingsweilanden met graften van de Koeheide zijn dan ook een prima biotoop voor deze soorten. Naast de wasplaten werden ook verschillende soorten zeldzame graslandpaddenstoelen zoals knotszwammen, satijnzwammen, koraalzwammen en aardtongen aangetroffen. Vele van deze soorten zijn erg kwetsbaar en met uitsterven bedreigd. De teller van de graslandpaddenstoelen staat maar liefst op meer dan 120 soorten in hetzelfde weiland. In Vlaanderen en onze regio zijn dergelijke percelen uiterst zeldzaam geworden en wellicht op één hand te tellen.

O: zandblauwtje. MB: sneeuwzwammetje, RB: verblekende knotszwam en ruige aardtong, MO: papegaaizwam en gele knotszwam, RO: porfiersatijnzwam

Wasplaten kleuren het landschap

Het is een wijdverbreid misverstand dat paddenstoelen enkel in het bos kunnen worden aangetroffen. In graslanden leven tal van soorten op afgestorven plantenmateriaal (strooisel), een aantal groeien zelfs parasitisch op levende delen van grassen en kruiden. Moederkoren (*Claviceps purpurea*) is hiervan de meest bekende en (door zijn giftigheid) de beruchtste.

De graslandpaddenstoelen leiden een 'grondgebonden' bestaan. Ze verankeren zich op de fijn verdeelde humusfractie in de bodem. Vermoedelijk bestaat er een zekere gelaagdheid en specialisatie van de verschillende soorten wat betreft de afbraak van organische bodemdeeltjes zoals afgestorven wortels van grassen. De specifieke organische verbindingen die deze paddenstoelen nodig hebben zouden bij ons vooral in graslanden worden geproduceerd.

De grootste soortenrijkdom (tot 70 soorten op 500 m²) wordt aangetroffen in schrale onbemeste graslanden op droge, zwak zure tot basische, licht humeuze bodems. De matig bemeste vormen zijn direct veel minder soortenrijk. Nochtans zijn de permanente graslanden van dit type de afgelopen decennia eveneens sterk afgenomen. Dat verklaart ondermeer de frappante achteruitgang van de weidechampignon (*Agaricus campester*), wellicht de meest bekende en 'gesmaakte' graslandpaddenstoel. De momenteel gangbare, veelvuldig bemeste en ingezaaide, landbouwgraslanden herbergen slechts enkele algemene op mest groeiende paddenstoelen.

Graslandpaddenstoelen zijn vooral van groot belang als indicatoren voor de ouderdom en mate van verstoring van graslanden. Vier groepen paddenstoelen die zeer kenmerkend zijn voor oude, voedselarme en soortenrijke graslanden zijn: Wasplaten (*Hygrocybe*), Knotszwammen (*Clavulinopsis*), Aardtongen (*Geoglossum*) en Satijnzwammen (*Entoloma*). De beste plaatsen staan onder tusschen bekend als 'Wasplaten-graslanden' omdat deze opvallende en kleurrijke paddenstoelen er soms veelvuldig samen voorkomen. Vanaf 5 soorten wasplaten in één grasland spreekt men van wasplatenweides. De Koeheide telt verschillende van deze wasplatenweides.

De Kleine Heiberg zorgt voor biodiversiteit

Sinds de winter van 2004 wordt er door de koeheideploeg gewerkt aan het omvormingsbeheer van de Kleine Heiberg.

Deze 2 ha grote helling langs de Bertemse Heideweg was in de loop der jaren overwoekerd door Amerikaanse vogelkers. Deze exoot had zich zowat over de hele helling verspreid en vormde een dicht, weinig soortenrijk bos. Oudere Bertemenaren herinnerden zich de Kleine Heiberg vooral als een glooiend grasland vol kleur van bloemen en geel van de brem.

De vrijwilligers van Natuurpunt kaptten eerst de grote Amerikaanse vogelkersen weg en zetten zo de slee- en meidoorns, de lijsterbessen, de zomereiken en zure kersen vrij. Heel wat Leuvense en Bertemse kinderen kwamen de Heiberg opruimen, afkrabben, hooien... en verschaalden op die manier op zeer korte tijd de helling. De kapwerkzaamheden hebben hun nut bewezen want naast massale kieming van jonge bremstruikjes (*Cytisus scoparius*) verschenen ook vrij vlug de zandblauwtjes (*Jasione montana*) en het boskruiskruid (*Senecio sylvaticus*) op halfbeschaduwde plaatsen. Verder werden er nog liggend hertshooi (*Hypericum humifusum*) en echt duizendguldenkruid (*Centaurea erythraea*) gevonden. Op enkele plaatsen kwam de struikheide (*Calluna vulgaris*) weer uit de zaadbank. Met de komst van deze planten op de grazige stukken van de Kleine Heiberg profiteerden ook allerlei insecten zoals sprinkhanen, hommels, bijen en vlinders van deze nieuwe situatie. Van het vrijzetten van en het gedeeltelijk vernieuwen van het sleedoornbestand profiteert ook de sleedoornpage. Dit zeldzame vliedertje dat op de rode lijst staat als ernstig bedreigd, heeft jonge sleedoorn nodig om eitjes af te zetten. In de late zomer werden er meerdere sleedoornpages op de Kleine Helling waargenomen en in de winter werden er verschillende eitjes gevonden op de jonge sleedoornloten. Zo zorgen zij voor meer leven en biodiversiteit op de Koeheide. De Kleine Heiberg is terug klaar voor een complexer samenleven van vele planten en dieren.

Op de Kleine Heiberg werd dan ook vlug weer levendbarende hagedis en hazelworm gezien. Levendbarende hagedis wordt al langer en met een steeds groeiende populatie op de Koeheide gevonden maar de waarnemingen van hazelworm waren vele

jaren oud en zeer schaars. Het ging om één enkel dood exemplaar in een tijdsspanne van 10 jaar. Sinds de zomer van 2007 zijn er weer regelmatig waarnemingen van deze fascinerende pootloze hagedissen op de Koeheide. De Kleine Heiberg is voor deze soort de hot spot geworden. Je kan er de dieren best observeren op warme zomeravonden op het ogenblik dat de dieren actief worden. In het voorjaar in de vroege ochtend kan je getuigen zijn van de territoriumgevechten van de mannetjes. Vanaf augustus en september vind je de jongen vaak in kluwen bij elkaar. Net als de levendbarende hagedis is de hazelworm ook levendbarende. De jongen ontwikkelen zich in de eitjes in het moederlichaam.

Eind 2008 werd er intensief gekeken naar de wasplaten en graslandpaddenstoelen van de Koeheide. Vooral de Kleine Heiberg werd onder de loupe genomen en ook op dit vlak heeft het omvormingsbeheer zeker vruchten - lees paddenstoelen - afgeworpen. We vonden maar liefst 91 soorten paddenstoelen waaronder 6 soorten wasplaten. Dat grote aantal wasplaten verbaasde ons want meestal moet je lange jaren wachten alvorens je deze juweeltjes van het grasland te zien krijgt. De weilanden in de onmiddellijke omgeving tellen echter 10 soorten wasplaten. Hun grote aantal in de buurt, de verschraling door het beheer en het creëren van een soortenrijkere plek zorgen voor deze explosie van natuur op de Koeheide. Opmerkelijk is het gewoon vuurzwammetje dat zich zowat over het hele terrein verspreid heeft en de vele soorten russula en melkzwammen rond de eiken.

Er is hard gewerkt de afgelopen jaren op de Kleine Heiberg. Vrijwilligers van de Koeheideploeg, bezoekersgroepen, de terreinploeg van Natuurpunt, kinderen van Leuvense en Bertemse scholen die harken, hooien en spelen... Dat vele werk is ondertussen voor een groot stuk overgenomen door schapen. De Kleine Heiberg werd omheind samen met 2 andere percelen op de Koeheide en zal vanaf nu een kleine kudde schapen herbergen. Deze beestjes gaan er mee voor zorgen dat de omstandigheden voor natuurontwikkeling op de Kleine Heiberg gegarandeerd blijven. De Kleine heiberg blijft toegankelijk voor iedereen die wil spelen, leren, kijken en genieten van de natuur.

(Niet vergeten het poortje te sluiten als je weg gaat.)

Werken op de Kleine Heiberg

Op de akkers van de Koeheide is plaats voor akkervogels zoals kievit, leeuwerik en geelgors.

De voornaamste reden van de achteruitgang van de akkervogels in Vlaanderen zijn de veranderingen en de intensivering van de akkerbouw waardoor er steeds minder voedsel op de velden aanwezig is. Vooral in de winterperiode zijn deze vogels afhankelijk van zaden van grassen, onkruiden en liefst van al graan.

Daarom heeft de Koeheideploeg enkele jaren geleden werk gemaakt van een gorzenakker op de Grote Heiberg. Die akker van ongeveer 30 are wordt niet behandeld met pesticiden en ingezaaid met tarwe of gerst waarvan de opbrengst

tot na de winter blijft staan. De afgelopen winters resulteerde dat in grote groepen geelgorzen van soms meer dan 70 stuks.

De geelgors is één van die soorten van het agrarisch cultuurlandschap die sterk achteruitgaan in Vlaanderen en is daarom ook opgenomen op de Rode Lijst. De geelgors is praktisch verdwenen uit het grootste gedeelte van Vlaanderen of herleid tot een relict populatie.

Een relatief eenvoudige ingreep als het in stand houden van een graanakker levert meteen al resultaat op. En zoals het vaker gebeurt met natuurbehoudsmaatregelen voor één soort, profiteren ook andere soorten hiervan. Zo is de

Rode kelkzwam

In januari 2004 vonden de medewerkers van de Koeheide tijdens beheerswerken de rode kelkzwam (Sarcoscypha coccinea). Deze paddestoel behoort tot de kelkzwammen die zeer zeldzaam zijn in Vlaanderen. De enige vindplaatsen in Vlaanderen zijn een mooie populatie in Meldertbos (Vlaams Brabant) en enkele kleinere populaties in de Kempen. Daarom worden deze paddestoelen in de Rode lijst (Walley & Verbeken, 2000) vermeld als zijnde kwetsbaar, wegens hun zeldzame voorkomen.. In Vlaanderen zijn slechts 2 soorten van dit genus gekend. De rode kelkzwam en de krulhaarkelkzwam (Sarcoscypha austriaca) Beide soorten lijken erg fel op elkaar. Microscopisch onderzoek kan uitsluitsel geven over de soort. Zo weten we dat de kelkzwammen van de Koeheide de enige echte rode kelkzwammen zijn.

Ondertussen is er nog een tweede locatie van deze fraaie zwammen gevonden op de Koeheide. Waarnemingen als deze tonen het belang aan van gebieden zoals de Koeheide en zouden moeten helpen om sceptici te overtuigen om dit ernstig bedreigde gebied te beschermen.

is spijtig genoeg voorbij dat natuur alomtegenwoordig is. Het huidig grondgebruik werd -ook op de Koeheide- te intensief voor de meeste planten en dieren. Om de soortenrijkdom in een gebied zoals de Koeheide te behouden is een aangepast beheer absoluut noodzakelijk. Sinds enkele jaren heeft een steeds groter wordende ploeg van vrijwilligers van Natuurpunt Leuven en Natuurpunt VIJL haar schouders onder het beheer van de gebied gezet. Het reservaat groeide de laatste tijd flink aan en beslaat nu bijna 20 hectaren. Natuurpunt kocht ook enkele percelen aan in het gebied. De gunstige ontwikkeling in de samenwerking tussen gemeentelijke overheden van Bertem en Leuven, Na-

tuurpunt en enkele plaatselijke landbouwers is daar niet vreemd aan. Op de percelen die de vereniging reeds in beheer kon nemen werden houtkanten en bermen van holle wegen -waar nodig- onderhouden en heraangelegd, bremvelden werden verjongd, bloemenrijke graslanden werden hersteld door een aangepast maai- of begrazingsbeheer. De Kleine Heiberg werd door vele vrijwilligers ontdaan van Amerikaanse vogelkers en werd weer de 'ha-berg' zoals de buurtbewoners hem kenden in vroegere dagen.

grote hoeveelheid muizen die zo'n akker kan herbergen een grote aantrekkingskracht voor de pleisterende torenvalk. De akkeronkruiden van deze akker zoals wilde peen lokten dan weer heel wat insecten waaronder een groot aantal koninginnetjes.

Recente aankopen van kleine perceeltjes in het gebied maken het mogelijk om nog enkele graanakkertjes voor de gorzen aan te leggen op de Koeheide.

De Koeheide werd destijds door de wetgever voorzien als natuurgebied op het gewestplan. Later werd het gerangschikt als landschap. De voorbije jaren kreeg het gebied nog bijkomende bescherming door opname in het VEN en de aanduiding als habitatrichtlijngebied. Dit betekende nog niet dat er een natuurgericht beheer werd gevoerd. Zoals in zoveel gebieden in Vlaanderen verdwenen er de laatste decennia heel wat dieren en plantensoorten. De tijd

Je kan op velerlei wijze genieten van de Koeheide: de vele veld- en boswegen die het gebied doorkruisen bieden heel wat fiets- en wandelmogelijkheden. Actief meewerken aan het natuurbeheer van de Koeheide kan ook. De ploeg vrijwilligers werkt iedere tweede zaterdag van de maand een voormiddag lang in het gebied.

Helpende handen zijn daarbij meer dan welkom. Voor een uitgestippelde wandeling, info over de maandelijkse geleide wandelingen en werkdagen surf je best eens naar www.koeheide.be

Eddy Macquoy,
conservator Koeheide
www.koeheide.be

Blauwgroen trechtertje

*In december 2003 werd er zowaar een uitgestorven gewaande paddenstoel ontdekt. Het gaat om het blauwgroen trechtertje: *Omphalina chlorocyanea*. Van het blauwgroen trechtertje is er slechts één waarneming opgenomen in FUNBEL: een databank met ruim 400.000 waarnemingen. De eerste en laatste keer dat deze soort gevonden werd in ons land was op 13 november 1960 te Turnhout. Het verzameld materiaal van deze vondst wordt in de verzameling van de plantentuin in Meise bewaard. Het is dus een bijzondere en uiterst zeldzame verschijning en dat niet alleen op de Koeheide. De kleine paddenstoeltjes hebben een kleine genavelde blauwgroene hoed met langs de donkergroene steel aflopende witte plaatjes. Bijzonder aan deze soort is dat ze in symbiose leeft met het bekertjesmos dat ook op de Koeheide te vinden is. In Nederland wordt de soort in de Rode Lijst (Arnolds, 1989) als uitgestorven vermeld, wegens grote zeldzaamheid en kwetsbaarheid van haar biotoop. In de winter van 2005 is er nog een tweede en derde groeiplaats gevonden in het gebied.*

Colofon

Natuurpunt Leuven
Weldadigheidsstraat 30,
3000 Leuven

Natuurpunt VIJL (Voer - IJse - Lane)
Oude Tervuursebaan 32,
3060 Bertem

Websites

www.koeheide.be
www.natuurpuntleuven.be
www.natuurpuntvijl.be

Tekst: Eddy Macquoy
Foto's: Eddy Macquoy
Eric Malfait

Lay-out: Luc Nagels

Bijlage bij Natuur en
Landschap 2009/2

V.u.: Eddy Macquoy,
Weldadigheidsstraat 30,
3000 Leuven

Koeheidedag

Zondag 13 september 2009

8u00 vroege vogelwandeling op de Koeheide
aansluitend mogelijkheid tot ontbijt
(gemeentelijke basisschool 't Zonneveld Tervuursesteenweg Bertem)

10u30 symposium: Biodiversiteit op de Koeheide
met opening en prijsuitreiking schilderwedstrijd 'Koeheide in de Verf'
(Zaal Vleugt Gemeentehuis Tervuursesteenweg Bertem)

vanaf 12u00 geleide wandelingen (6 of 12 km) op de Koeheide vertrek ieder uur tot
18u00, Koeheide restaurant, fietstochten, wandeling met de schaapsherder,
landschapsposten, kinderwandelingen/spelen met JNM,...
(gemeentelijke basisschool 't Zonneveld Tervuursesteenweg Bertem)

meer info

Eddy Macquoy
eddymac@telenet.be
0485 41 21 99

natuurpunt
leuven-vijl